

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
«ІНТЕГРАЛЬНИЙ ДОВГОСТРОКОВИЙ
КРЕДИТНИЙ РЕЙТИНГ БАНКІВСЬКОЇ
СИСТЕМИ УКРАЇНИ:
IV КВАРТАЛ 2014 РОКУ»



ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	4
1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України	5
1.1. ІДКР I групи банків	6
1.2. ІДКР II групи банків	6
1.3. ІДКР III групи банків	6
1.4. ІДКР IV групи банків	6
1.5. Фактори впливу	7
2. Загальний огляд активів банківської системи України	9
3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків	10
ДОДАТКИ	12

РЕЗЮМЕ

Кредитні рейтинги інвестиційної категорії	uaAAA +								
	uaAA +								
	uaA +								
	uaA -	БСУ	БСУ						
	uaBBB +				БСУ				
Кредитні рейтинги спекулятивної категорії	uaBBB -			БСУ		БСУ		БСУ	
	uaBB +								
	uaBB -								
	uaB +								
	uaB -								
	uaCCC +								
	uaCC +								
	uaCC -								
uaC +									
uaC -									
		01.04.2013	01.07.2013	01.10.2013	01.01.2014	01.04.2014	01.07.2014	01.10.2014	01.01.2015

НРА «Рюрік» на основі публічних даних уповноважених НКЦПФР національних та визнаних НКЦПФР міжнародних рейтингових агентств, а також офіційних статистичних даних НБУ визначило інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг (ІДКР) банківської системи України та груп банків відповідно до класифікації НБУ за підсумками IV кварталу 2014 року.

У результаті розрахунків, здійснених відповідно до авторської методики НРА «Рюрік»¹, значення ІДКР банківської системи України у бальному вимірі належить проміжку [15,49; 17,33] та складає **16,62**. При переведенні в Національну рейтингову шкалу²:

значення 15,49 відповідає рівню рейтингу uaBB+;

значення 16,62 – рівню рейтингу uaBBB;

значення 17,33 – рівню рейтингу uaBBB.

Таким чином, інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР банківської системи України знаходиться на рівні **uaBB+** спекулятивної категорії, максимально можливий ІДКР банківської системи України – на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії.

¹ див. Додаток 1

² див. Додаток 3

1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України

Результати розрахунків для визначення ІДКР банківської системи України наведено на рис. 1.1 та в Додатку 4.

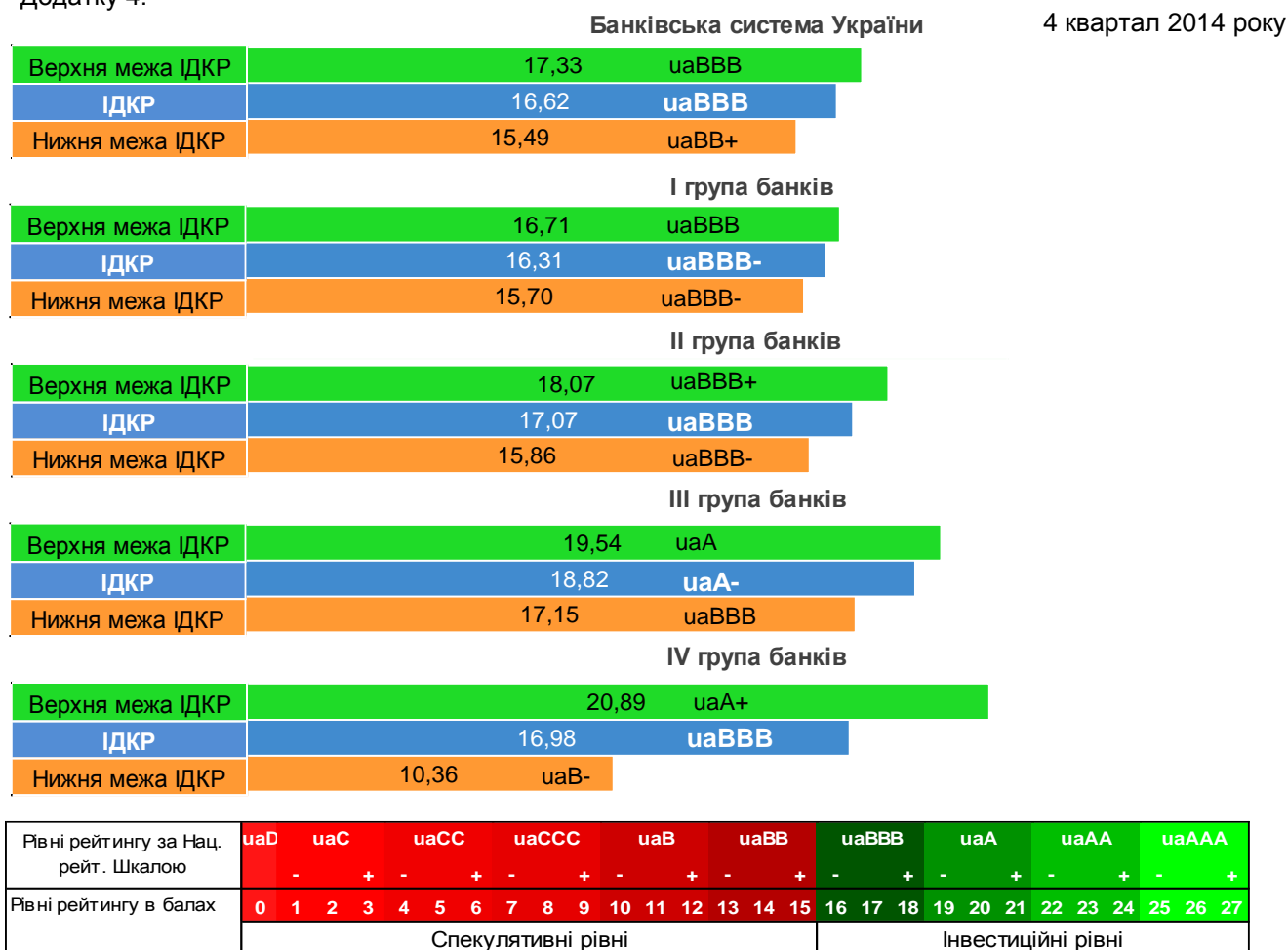


Рис. 1.1. Результати розрахунків для визначення ІДКР БСУ, станом на 01.01.2015 р.

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+/-» вказує на проміжний рівень рейтингу відносно основних рівнів.

Найбільше (23,48% від загальної кількості) довгострокових кредитних рейтингів, присвоєних українським банкам уповноваженими національними та визнаними міжнародними рейтинговими агентствами, відповідає значенню **17** балів. Таким чином, **модальне значення** довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України складає **17** балів, що відповідає кредитному рейтингу рівня **uaBBB**. Разом із тим, якщо припустити, що більшість із 49 банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, зацікавлені в отриманні рейтингу лише на рівні інвестиційної категорії, проте не замовляють послуги рейтингування у зв'язку з розумінням низького рівня власної надійності, то можна стверджувати, що, у разі присвоєння кредитних рейтингів цим банкам, значення інтегрального показника найбільш імовірно зміститься в нижню частину інтервалу.

Для кращого розуміння факторів, які впливають на загальний рівень кредитоспроможності банківської системи України, доцільно визначити інтегральні довгострокові кредитні рейтинги за I-IV групами банків відповідно до класифікації НБУ.

1.1. ІДКР I групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР I групи банків наведено в Додатку 5.

Значення ІДКР I групи банків у бальному вимірі належить проміжку [15,70; 16,71] та складає 16,31. При переведенні в Національну рейтингову шкалу (НРШ):

- значення 15,70 відповідає рівню рейтингу uaBBB-;
- значення 16,31 – рівню рейтингу uaBBB-;
- значення 16,71 – рівню рейтингу uaBBB.

Таким чином, *ІДКР I групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB-** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР I групи банків знаходиться на рівні uaBBB- інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР I групи банків – на рівні uaBBB інвестиційної категорії.

1.2. ІДКР II групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР II групи банків наведено в Додатку 6.

Значення ІДКР II групи банків у бальному вимірі належить проміжку [15,86; 18,07] та складає 17,07. При переведенні в НРШ:

- значення 15,86 відповідає рівню рейтингу uaBBB-;
- значення 17,07 – рівню рейтингу uaBBB;
- значення 18,07 – рівню рейтингу uaBBB+.

Таким чином, *ІДКР II групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР II групи банків знаходиться на рівні uaBBB- інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР II групи банків – на рівні uaBBB+ інвестиційної категорії.

1.3. ІДКР III групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР III групи банків наведено в Додатку 7.

Значення ІДКР III групи банків у бальному вимірі належить проміжку [17,15; 19,54] та складає 18,82. При переведенні в НРШ:

- значення 17,15 відповідає рівню рейтингу uaBBB;
- значення 18,82 – рівню рейтингу uaA-;
- значення 19,54 – рівню рейтингу uaA.

Таким чином, *ІДКР III групи банків* знаходиться на рівні **uaA-** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР III групи банків знаходиться на рівні uaBBB інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР III групи банків – на рівні uaA інвестиційної категорії.

1.4. ІДКР IV групи банків

Розрахунки для визначення ІДКР IV групи банків наведено в Додатку 8.

Значення ІДКР IV групи банків у бальному вимірі належить проміжку [10,36; 20,89] та складає 16,98. При переведенні в НРШ:

- значення 10,36 відповідає рівню рейтингу uaB-;
- значення 16,98 – рівню рейтингу uaBBB;
- значення 20,89 – рівню рейтингу uaA+.

Таким чином, *ІДКР IV групи банків* знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР IV групи банків знаходиться на рівні uaB- спекулятивної категорії, максимально можливий ІДКР IV групи банків – на рівні uaA+ інвестиційної категорії.

1.5. Фактори впливу

Як показує практика, рівень ІДКР за групами банків підвищується прямо пропорційно до обсягу активів банків, які формують відповідну групу. При цьому протягом 2013-2014 років спостерігалась протилежна тенденція, що пояснюється діями міжнародних РА:

- 25 вересня 2013 року міжнародне агентство *Moody's* знизило довгострокові кредитні рейтинги за національною шкалою 12 українських банків, що входять переважно до I групи, у зв'язку зі зниженням рейтингу державних облігацій України.
- 05 лютого 2014 року агентство *Moody's* знизило кредитні рейтинги за національною шкалою ПАТ «ПУМБ» та ПАТ «Ощадбанк» з *uaBB-* до *uaB-*.
- 25 лютого 2014 року агентство *Standard & Poor's* знизило кредитний рейтинг Альфа-Банку з *uaBB-* до *uaCCC*.
- 09 квітня 2014 року агентство *Moody's* знизило кредитні рейтинги 6 вітчизняних банківських установ до *uaCCC-*, ще двох установ – до *uaB-*.

Враховуючи, що обсяг активів банків I групи станом на 01.01.2015 р. складає близько 73% від загального обсягу активів БСУ, ступінь впливу даної групи на її загальну кредитоспроможність є найвищим. Збереження ІДКР БСУ на попередньому рівні в IV кварталі 2014 року, незважаючи на загальне зниження кредитоспроможності системи, обумовлено відмовою українського Альфа-банку від послуг агентства *S&P*, яке до 23.12.2014 р. підтримувало рейтинг банку на рівні *uaCCC+*. При цьому РА *Fitch Ratings* станом на 01.01.2015 р. підтримувало рейтинг банку за національною шкалою на рівні *uaAA+* інвестиційної категорії.

Протягом 2014 року кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг позичальника, зменшилась зі 117 до 109 установ. Це пов'язано, в першу чергу, з запровадженням тимчасової адміністрації (ТА) до 33 українських банків. ТА наразі працює переважно в банках IV групи. Разом із тим, у 2014 році до категорії неплатоспроможних було віднесено такі великі банки II групи, як Брокбізнесбанк, ВіЕйБі Банк та Форум.

Основними передумовами для запровадження ТА було зниження рівня платоспроможності банківських установ, зміни в політичному керівництві країни, а також розширення переліку критеріїв віднесення банку до категорії неплатоспроможних. Так, відповідно до останніх змін в ЗУ «Про банки і банківську діяльність», НБУ може визнати банк неплатоспроможним у разі системного порушення банком законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Таким чином, розширення повноважень НБУ та останні дії ФГВФО щодо запровадження ТА в банки IV групи, які не мали проблем з ліквідністю, роблять дефолти банківських установ слабкопрогнозованими.

Така ситуація призвела до того, що кредитні рейтинги близько 1/3 банків на момент запровадження в них ТА підтримувались на рівнях інвестиційної категорії. У портфелі НРА «Рюрік» такими банками були Реалбанк, Меліор Банк та ІнтерКредитБанк. На думку Агентства, у випадку з Реалбанком вирішальну роль відіграла зміна політичної формації в країні та керівництва регуляторних органів. Меліор Банк та ІнтерКредитБанк, в свою чергу, офіційно були визнані неплатоспроможними у зв'язку проведенням ризикових операцій та порушенням законодавства з питань фінансового моніторингу. При цьому з точки зору фінансових показників у Агентства не було підстав для перегляду рівня рейтингу вказаних банківських установ.

За рештою банків у портфелі НРА «Рюрік», в які протягом 2014 року було запроваджено ТА, інформування ринку про зниження кредитоспроможності шляхом зниження рівня рейтингу до спекулятивної категорії або його призупинення відбувалось в середньому за 83 дні до запровадження ТА. Це є найкращим показником превентивного реагування на потенційний дефолт серед усіх уповноважених національних РА.

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною. Вплив банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, на даний показник є несуттєвим, оскільки сукупний обсяг активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, складає менше 7%. При цьому спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно довгостроковий кредитний рейтинг, що у подальшому сприятиме підвищенню точності оцінки інтегрального показника.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «иа» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які Агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

2. Загальний огляд активів банківської системи України

За підсумками 2014 року чисті активи банківської системи України збільшилися 3,03% (38 757 млн. грн.) та станом на 01.01.2015 р. складають 1 316,85 млрд. грн.

Варто зазначити, що незважаючи на ліквідацію ряду проблемних банківських установ та значний відтік клієнтських коштів, зростання активів відбувалось внаслідок стрімкої девальвації національної валюти, що також відобразилось на суттєвому збільшенні залишків валютних активів. Станом на 01 січня 2015 року частка валютних активів в сукупних активах складала 43,73%, в той час як 01 січня 2014 року – 36,81%.

Станом на початок січня 2015 року, значення валютного курсу UAH / USD становило 1 576,86 грн. / 100 дол. США., в той час, як протягом січня поточного року курс залишався незмінним на рівні 799,30 грн. / 100 дол. США.

Протягом 2014 року обсяг коштів, інвестованих в цінні папери збільшився на 22,16% (30,64 млрд. грн.), що певною мірою може обумовлено збільшенням номінальної вартості валютних ОВДП, які перебувають у власності банків внаслідок значної девальвації національної валюти. Протягом 2014 року обсяг вкладень в ОВДП збільшився на 12,38 млрд. грн. та станом на 01 січня 2015 року складає 93,43 млрд. грн. Варто зазначити, що одними з ключових держателів ОВДП є державні банківські установи.

Протягом 2014 року кредитна активність банківських установ була низькою, що обумовлено скороченням ресурсної бази, погіршенням кредитоспроможності позичальників та високим рівнем невизначеності щодо подальшого економічного розвитку, що, в свою чергу, змушує банківські установи більш прискіпливо відноситись до фінансового стану потенційних позичальників або й взагалі призупинити на деякий час кредитування. Загалом, збільшення обсягу клієнтського кредитного портфеля впродовж 2014 року відбувалось в зв'язку з суттєвою девальвацією національної валюти, що, в свою чергу, відобразилось на збільшенні кредитних залишків в гривневому еквіваленті.

При цьому, слід зауважити, що обсяг клієнтського кредитного портфеля в доларовому еквіваленті зменшився на 8 502 млн. грн. Втім, зважаючи на значну девальвацію національної валюти, частка валютних кредитів в загальному клієнтському кредитному портфелі залишається значною та складає 46,47%.

Розподіл активів банківської системи України станом на 01.01.2015 р. наведено на рис. 2.1. Частка активів банків, які входять до I групи, складала 72,99%; частка банків II групи – 14,44%, частка активів III групи банків – 7,49%; частка банків IV групи – 5,07%.

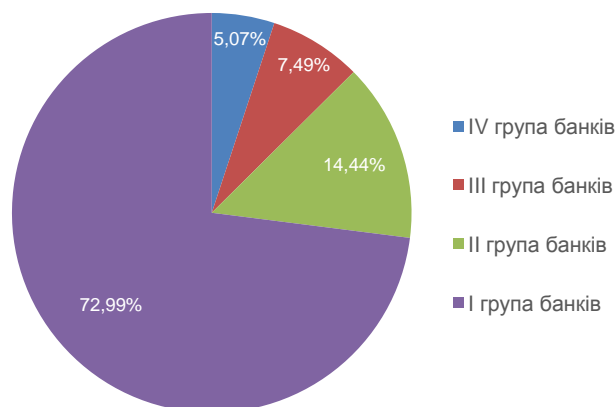


Рис. 2.1. Розподіл активів БСУ за групами банків

3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків

На кінець 2014 року банківська система України налічувала 163 банківські установи, які мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій (АТ «РОДОВІД БАНК» має ліцензію санаційного банку). Серед 158 банків України, які подали фінансову звітність до НБУ, близько 69% банківських установ на кінець грудня 2014 року мали довгострокові кредитні рейтинги позичальників (див. рис. 3.1).

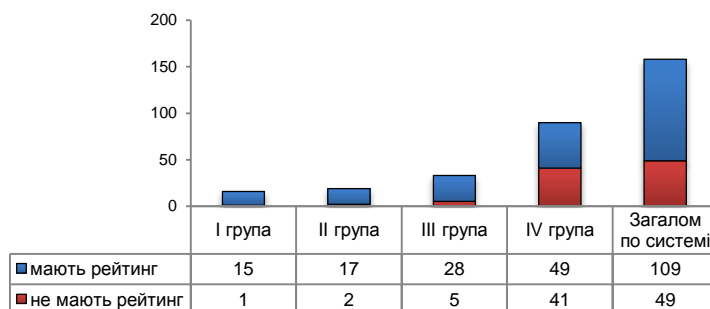


Рис. 3.1. Кількість банків, що мають кредитний рейтинг, за групами

Серед усіх кредитних рейтингів банків України 17 підтримуються на рівнях спекулятивної категорії, а 115 (87,1% від загальної кількості) кредитних рейтингів – на рівнях інвестиційної категорії (див. рис. 3.2).

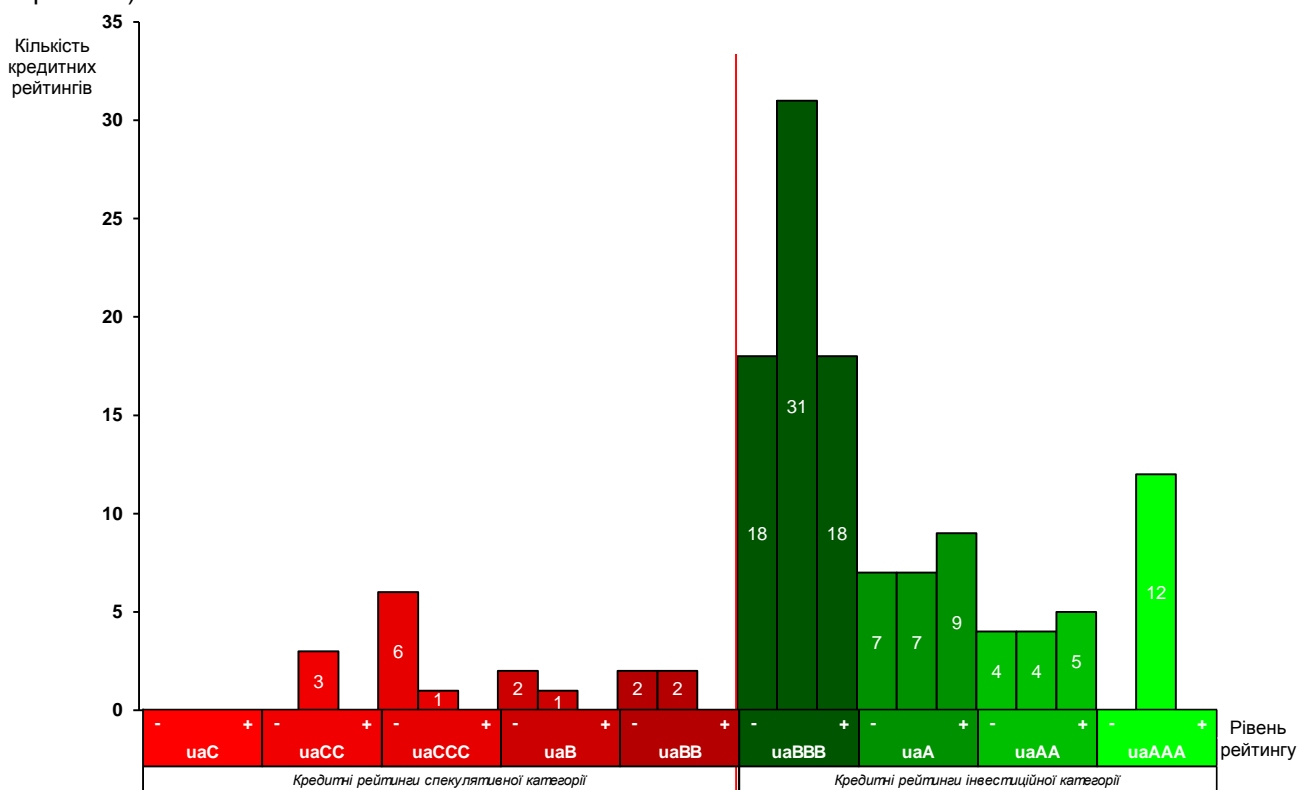


Рис. 3.2. Дивергенція кредитних рейтингів банків України станом на 01.01.2015 р.

Більшість кредитних рейтингів банків України підтримується на рівні uaBBB-, uaBBB та uaBBB+ (18, 31 та 18 кредитних рейтингів відповідно). 6 банків мають кредитний рейтинг спекулятивної категорії uaCCC– (банки I та II групи з рейтингами від Moody's).

За розподілом кредитних рейтингів чітко простежується закономірність, яка, на думку НРА «Рюрік» полягає в тому, що в Україні банки зацікавлені в отриманні кредитних рейтингів лише на рівнях інвестиційної категорії. Слід зазначити, що деякі банківські установи відмовляються від рейтингових послуг у зв'язку з розумінням низького рівня власної надійності, в той час як банки I–II групи, рейтинги яких було знижено міжнародними агентствами, переорієнтовуються на роботу з національними агентствами.

Станом на 26.02.2015 р. НРА «Рюрік» підтримувало 10 довгострокових кредитних рейтингів банків, 1 з яких належить до III групи, 9 – до IV групи. Серед цих рейтингів один підтримується на рівні uaBBB+ (ПАТ «АВАНТ-БАНК»), 8 – на рівні uaBBB, 1 – на рівні uaCC (рис. 3.3).

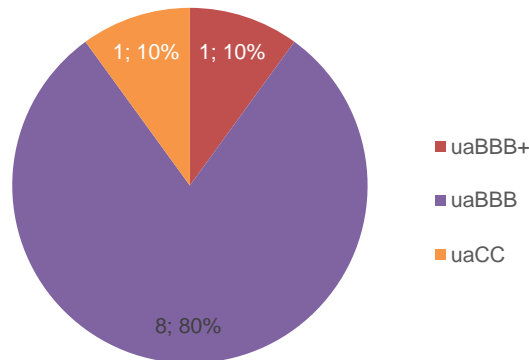


Рис. 3.3. Структура кредитних рейтингів банків у портфелі НРА «Рюрік»

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» на регулярній основі відслідковує та аналізує поточний стан та тенденції розвитку вітчизняної банківської системи та ринку рейтингових послуг, що знаходить своє відображення у відповідних щоквартальних оглядах.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: ПА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), ПА «IBI-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), ПА «Кредит-Рейтинг», ПА «UCRA» (режим доступу: <http://ucra.com.ua/>) (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moodys.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку, к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик, Ткаченко Микола Анатолійович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 703).

ДОДАТКИ

Додаток 1. Методика визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕГРАЛЬНОГО ДОВГОСТРОКОВОГО КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Київ – 2013

Вступ

Події 2008-2009 років показали, що фінансовий стан окремо взятого банку залежить від загального фінансового стану банківської системи України. Всі банківські установи є досить взаємопов'язаними, тому індивідуальний рівень кредитоспроможності банку насправді не повністю відображає ступінь його надійності. Для визначення фінансової стійкості окремого банку досить важливим є розуміння загального (інтегрального) рівня кредитоспроможності банківської системи. Оскільки універсальним інструментом, який визначає ймовірність невиконання боргових зобов'язань певною установою, виступає кредитний рейтинг, то для досягнення поставленої мети доцільно визначити інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України.

Даним документом визначається методика визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України (далі – Методика). Методика базується на ряді гіпотез та спрощень, які дозволяють за незначного рівня похибки оцінити загальний рівень кредитоспроможності українських банків. Методика пройшла наукову апробацію, і її основні положення було викладено в №6 (196) науково-практичного журналу «Вісник Національного банку України» [1].

1. Інформаційна база

При визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України використовуються наступні джерела:

- оновлювана на щоквартальній основі публічна інформація про визначені *уповноваженими* Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) *національними та визнаними* НКЦПФР *міжнародними рейтинговими агентствами* рейтингові оцінки українських банків за Національною рейтинговою шкалою [2-10];
- офіційні статистичні дані Національного банку України (НБУ) щодо фінансової звітності українських банків [11];
- Рішення НБУ від 13.12.2012 р. №974 «Про розподіл банків на групи» [12];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 р. №665 «Про затвердження Національної рейтингової шкали» [13];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2312 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Fitch Ratings рівням за Національною рейтинговою шкалою» [14];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2313 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Moody's Investors Service рівням за Національною рейтинговою шкалою» [15];
- Рішення ДКЦПФР від 27.12.2007 р. №2314 «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства Standard & Poor's рівням за Національною рейтинговою шкалою» [16].

2. Система гіпотез та спрощень

Беручи до уваги, що банківська система України є сукупністю окремо взятих банківських установ, які відрізняються за розмірами активів, можна зробити припущення, що інтегральний рівень довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України є середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків. Таким чином, ступінь впливу кредитного рейтингу окремого банку на інтегральний показник визначається часткою активів банку в активах банківської системи.

Слід зазначити, що методики різних рейтингових агентств щодо визначення рейтингової оцінки можуть характеризуватись більшим або меншим ступенем лояльності до об'єкту рейтингування. Для спрощення розрахунків вважатимемо, що оцінки всіх рейтингових агентств є абсолютно об'єктивними та мають однакову вагу. При цьому Методика передбачає, що, якщо банківська установа має декілька довгострокових кредитних рейтингів позичальника від різних агентств, враховується довгостроковий кредитний рейтинг позичальника нижчого рівня. Крім того, якщо банк не має довгострокового кредитного рейтингу позичальника, за наявності враховується його довгостроковий кредитний рейтинг боргового інструмента.

Оскільки на основі публічних даних неможливо достовірно оцінити рівень рейтингової оцінки банків, то, у разі відсутності в публічному доступі інформації щодо довгострокових кредитних рейтингів позичальника та/або боргового інструменту певних банків, їх частка в активах банківської системи при розрахунку інтегрального довгострокового кредитного рейтингу не враховується і використовується тільки для визначення діапазону зміни інтегрального показника. Активи банків, за зобов'язаннями яких протягом аналізованого періоду відбувся дефолт, при визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України також не враховуються.

3. Результати розрахунків

Для визначення інтегрального рівня кредитоспроможності банківської системи України обчислюються наступні показники:

- інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України;
- діапазон можливих змін довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України;
- модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України;
- інтегральні довгострокові кредитні рейтинги I, II, III та IV груп банків відповідно до класифікації НБУ;
- діапазони можливих змін довгострокових кредитних рейтингів I, II, III та IV груп банків відповідно до класифікації НБУ.

4. Методика розрахунку

При визначенні інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України використовуються рейтингові оцінки виключно за Національною рейтинговою шкалою. Переведення рейтингових оцінок за шкалами визнаних міжнародних рейтингових агентств в Національну рейтингову шкалу відбувається згідно з відповідними рішеннями ДКЦПФР [14-16] (див. Додаток 2).

Також слід зазначити, що, оскільки рівні кредитного рейтингу, відповідно до Національної рейтингової шкали, позначаються літерами, для здійснення математичних розрахунків доцільно перевести рівні рейтингу за Національною рейтинговою шкалою в числову шкалу. З цією метою кожному рівню кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою, включаючи проміжні рівні рейтингу відносно основних рівнів, призначається певна кількість балів: найвище значення («27») присвоюється найвищому кредитному рейтингу рівня uaAAA+, найнижче («0») – кредитному рейтингу рівня uaD. Співвідношення між рівнями довгострокового кредитного рейтингу та балами наведено в Додатку 3.

4.1. Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України розраховується як сума рівнів довгострокових кредитних рейтингів окремих банків, зважених на частки їх активів в загальному обсязі активів системи. Формула середньої арифметичної зваженої для розрахунку інтегрального довгострокового кредитного рейтингу буде наступною:

$$\bar{x} = \sum_{i=1}^n x_i \cdot w_i, \quad (1)$$

де \bar{x} – інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи, виражений у балах;

n – кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у системі;

x_i – рівень довгострокового кредитного рейтингу i -го банку, виражений у балах, $i = \overline{1, n}$;

w_i – частка активів i -го банку, який має довгостроковий кредитний рейтинг, в активах системи, $i = \overline{1, n}$.

Нехай A – загальний обсяг активів банківської системи, a_i – обсяг активів i -го банку, який має довгостроковий кредитний рейтинг, b_i – обсяг активів i -го банку, який не має довгострокового кредитного рейтингу, тоді:

$$A = \sum_{i=1}^n a_i + \sum_{n+1}^k b_i,$$

де k – загальна кількість банків у системі.

Частки активів банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у загальному обсязі активів системи визначаються без урахування активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу:

$$w_i = \frac{a_i}{\sum_{i=1}^n a_i}. \quad (2)$$

Оскільки кінцевим результатом не обов'язково буде ціле число, розраховане бальне значення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу доцільно округлити до двох значень після коми. Визначення цілої частини рівня рейтингу в балах здійснюється за правилами математичного округлення.

Позначимо цілу частину отриманого значення як $[x]$, а дробову – $\{x\}$, і введемо наступні умови:

1) якщо дробова частина знаходиться в межах:

$$0 < \{x\} < 0,5,$$

то кредитний рейтинг визначається на рівні, який відповідає значенню балів $[x]$;

2) якщо дробова частина знаходиться в межах:

$$0,5 \leq \{x\} < 1,$$

то кредитний рейтинг визначається на рівні, який відповідає значенню балів $[x+1]$.

4.2. Діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

Після визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу для отримання більш точної оцінки доцільно розрахувати інтервал його зміни. Для цього слід розглянути два варіанти, за яких припускається, що усі банки в банківській системі мають довгостроковий кредитний рейтинг:

1) *Оптимістичний*. Для визначення верхньої межі інтервалу необхідно розрахувати інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг за умови, що всі банки, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, характеризуються найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими позичальниками, і, у разі проходження ними процедури рейтингування, їх кредитний рейтинг підтримувався б на рівні uaAAA+ за Національною рейтинговою шкалою (тобто приймається, що для всіх банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, $x_i = 27$).

2) *Песимістичний*. Для визначення нижньої межі інтервалу необхідно розрахувати інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг за умови, що всі банки, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, не користуються рейтинговими послугами у зв'язку з низьким рівнем власної надійності або у зв'язку з тим, що найближчим часом вони будуть припинені або реорганізовані. Таким чином, розрахунки здійснюються за припущення, що їх довгостроковий кредитний рейтинг відповідає рівню uaD за Національною рейтинговою шкалою (тобто приймається, що для всіх банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу, $x_i = 0$).

При цьому слід зазначити, що у розглянутих випадках враховуються частки в загальному обсязі активів системи усіх банків, які її формують, тобто $\sum_{i=n+1}^k b_i = 0$, $\sum_{i=1}^k a_i = A$, а отже вираз (2) набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{A}.$$

4.3. Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг груп банків

Для I-IV груп банків за класифікацією НБУ [12] розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу здійснюється за формулою (1). При цьому для визначення часток банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, в обсязі активів групи банків, до якої вони належать, використовується вираз (2), який набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{\sum_{i=1}^m a_i},$$

де m – кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг, у відповідній групі банків.

4.4. Діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

При визначенні діапазону зміни інтегральних довгострокових кредитних рейтингів за групами банків, враховуються частки в загальному обсязі активів відповідної групи усіх банків, які її формують, тобто:

$$\sum_{i=m+1}^j b_i = 0, \quad \sum_{i=1}^j a_i = A_g,$$

де j – кількість банків у відповідній групі;

A_g – загальний обсяг активів відповідної групи банків.

Таким чином, вираз (2) для визначення діапазону зміни інтегральних довгострокових кредитних рейтингів за групами банків набуває вигляду:

$$w_i = \frac{a_i}{A_g}.$$

4.5. Модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України

Оскільки на момент публікації даного документа велика кількість українських банків (переважно банків IV групи) не має довгострокового кредитного рейтингу позичальника, дуже високою є ймовірність відхилення розрахованого інтегрального показника від отриманої оцінки в межах діапазону його зміни. Для визначення напрямку руху інтегрального довгострокового кредитного рейтингу ми використовуємо модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України, що визначається як найбільш часто повторюване значення у вибірці довгострокових кредитних рейтингів українських банків.

5. Аналіз результатів

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною, оскільки вплив банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, на даний показник є несуттєвим, зважаючи на те, що сукупний обсяг активів банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, на момент публікації даного документа складає менше 10%. При цьому

спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно кредитний рейтинг, що у подальшому сприятиме підвищенню точності визначеної оцінки інтегрального показника.

Загальні висновки щодо кредитоспроможності банківської системи України повинні враховувати:

- інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України в цілому та в межах груп банків без урахування частки банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника;
- діапазон зміни інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України в цілому та в межах груп банків, який враховує частку банків, які не мають довгострокового кредитного рейтингу позичальника, за реалізації оптимістичного та песимістичного варіантів;
- модальне значення довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України;
- закономірності та тенденції розвитку ринків банківських та рейтингових послуг.

Прикінцеві положення

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «иа» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

Список використаних джерел

1. Побудова інтегрального кредитного рейтингу банківської системи України [Текст] / Л. Долінський, О. Ковальчук // Вісник Національного банку України : наук.-практ. журн. – 2012. – №6 (196). – с. 28-32.
2. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт НРА «Рюрік». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/>.
3. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Кредит-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>.
4. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «ІБІ-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>.
5. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Експерт-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expert-rating.com/>.
6. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «UCRA». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucra.com.ua/>.
7. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Стандарт-Рейтинг». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.standard-rating.com/>.
8. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Moody's Investors Services». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moody.com/>.
9. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Fitch Ratings». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>.
10. Інформація про довгострокові кредитні рейтинги позичальника/боргового інструменту українських банків // Офіційний сайт РА «Standard & Poor's Ratings Services». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>.
11. Офіційні статистичні дані фінансової звітності українських банків // Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/>.
12. Рішення Національного банку України від 13.12.2012 р. №974 «Про розподіл банків на групи» // Офіційний сайт інформаційного агентства «ЛІГА: ЗАКОН». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua/>.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рейтингової шкали» від 26.04.2007 р. №665. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/665-2007-%D0%BF>.
14. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкапою міжнародного рейтингового агентства *Fitch Ratings* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. №2312. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0028-08>.
15. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Moody's Investors Service* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. №2313. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0029-08>.
16. Рішення ДКЦПФР «Щодо встановлення відповідності рівнів рейтингових оцінок за шкалою міжнародного рейтингового агентства *Standard & Poor's* рівням за Національною рейтинговою шкалою» від 27.12.2007 р. № 2314. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0030-08>.

Додаток 2. Шкала переведення рівнів кредитних рейтингів за шкалами визнаних міжнародних рейтингових агентств у Національну рейтингову шкалу

Рівень кредитного рейтингу за шкалою Moody's Investor's Services	Рівень кредитного рейтингу за шкалою Fitch Ratings	Рівень кредитного рейтингу за шкалою Standard&Poors Ratings Services	Рівень кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою
Aaa.ua	AAAukr	uaAAA	uaAAA
Aa.ua	AAukr	uaAA	uaAA
A.ua	Aukr	uaA	uaA
Baa.ua	BBBukr	uaBBB	uaBBB
Ba.ua	BBukr	uaBB	uaBB
B.ua	Bukr	uaB	uaB
Ca.ua	CCCukr	uaCCC	uaCCC
Ca.ua	CCukr	uaCC	uaCC
C.ua	Cukr	uaC	uaC
-	DDDukr, Ddukr, Dukr	uaSD, uaD	uaD

Додаток 3. Переведення рівнів кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою в бали

	Рівень кредитного рейтингу за Національною рейтинговою шкалою	Бали, x_i	Пояснення до рівня рейтингу
Інвестиційні рівні	uaAAA+	27	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAAA характеризуються найвищою кредитоспроможністю у порівнянні до інших українських позичальників або боргових інструментів
	uaAAA	26	
	uaAAA-	25	
	uaAA+	24	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризуються дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами
	uaAA	23	
	uaAA-	22	
	uaA+	21	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
	uaA	20	
	uaA-	19	
	uaBBB+	18	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uaBBB	17		
uaBBB-	16		
Спекулятивні рівні	uaBB+	15	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaBB характеризується кредитоспроможністю, нижче за достатню порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
	uaBB	14	
	uaBB-	13	
	uaB+	12	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaB характеризується низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Дуже висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
	uaB	11	
	uaB-	10	
	uaCCC+	9	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaCCC характеризується дуже низькою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Потенційна вірогідність дефолту
	uaCCC	8	
	uaCCC-	7	
	uaCC+	6	Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом uaCC характеризується високою вірогідністю дефолту
	uaCC	5	
	uaCC-	4	
	uaC+	3	Очікується дефолт за борговими зобов'язаннями позичальника
uaC	2		
uaC-	1		
	uaD	0	Дефолт. Виплати відсотків і основної суми за борговими зобов'язаннями позичальника припинені без досягнення згоди кредиторів щодо реструктуризації заборгованості до настання строку платежу

* знаки «+» та «-» вказують на проміжні рівні рейтингу відносно основних рівнів

Додаток 4. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України³

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2015 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПРИВАТБАНК	204 585 003	uaA-	16,67%	19	3,17
ОЩАДБАНК	128 103 752	uaCCC-	10,44%	7	0,73
УКРЕКСІМБАНК	125 999 827	uaAA-	10,27%	22	2,26
ДЕЛЬТА БАНК	60 303 279	uaBBB	4,91%	17	0,84
ПРОМІНВЕСТБАНК	52 656 224	uaB-	4,29%	10	0,43
УКРСОЦБАНК	48 258 327	uaAAA	3,93%	26	1,02
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛІ	46 859 432	uaB-	3,82%	10	0,38
СБЕРБАНК РОСІЇ	46 740 331	uaBB-	3,81%	13	0,50
АЛЬФА-БАНК	36 693 914	uaAA+	2,99%	24	0,72
ВТБ БАНК	36 502 261	uaAA+	2,98%	24	0,71
ПЕРШИЙ УКР. МІЖНАРОДНИЙ БАНК	35 439 323	uaCCC-	2,89%	7	0,20
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	34 202 971	uaCCC-	2,79%	7	0,20
УКРСІМБАНК	26 336 775	uaAA	2,15%	26	0,56
ОТП БАНК	21 505 504	uaBB-	1,75%	13	0,23
УКРГАЗБАНК	21 027 912	uaA+	1,71%	21	0,36
КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК	21 079 321	uaAAA	1,72%	26	0,45
"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	17 538 523	uaBBB+	1,43%	18	0,26
"ПІВДЕННИЙ"	14 823 708	uaCCC-	1,21%	7	0,08
ІНГ БАНК УКРАЇНА	12 097 591	uaAAA	0,99%	26	0,26
ВІЕЙБІ БАНК	11 426 190	uaCC	0,93%	5	0,05
ІМЕКСБАНК	11 378 951	uaBBB+	0,93%	18	0,17
ФІДОБАНК	11 229 359	uaA-	0,92%	19	0,17
"ХРЕЩАТИК"	9 044 347	uaBBB-	0,74%	16	0,12
БАНК КИЇВСЬКА РУСЬ	8 608 260	uaBBB	0,70%	17	0,12
ЗЛАТОБАНК	7 813 610	uaBBB-	0,64%	16	0,10
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	7 551 715	uaCCC-	0,62%	7	0,04
ПЛАТИНУМ БАНК	7 133 816	uaA+	0,58%	21	0,12
УКРІНБАНК	7 048 985	uaBBB+	0,57%	18	0,10
МЕГАБАНК	6 909 589	uaA+	0,56%	21	0,12
УНІВЕРСАЛ БАНК	6 258 102	uaAA	0,51%	23	0,12
КРЕДОБАНК	6 029 790	uaCCC-	0,49%	7	0,03
ДІАМАНТБАНК	5 106 148	uaBBB	0,42%	17	0,07
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	5 635 308	uaBB	0,46%	14	0,06
"КЛИРИНГОВИЙ ДІМ"	4 924 652	uaA-	0,40%	19	0,08
ПРАВЕКС-БАНК	4 914 614	uaAA	0,40%	26	0,10
БАНК НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	4 787 338	uaBBB+	0,39%	18	0,07
ПРОКРЕДИТ БАНК	4 475 731	uaAAA	0,36%	26	0,09
БАНК ВОСТОК	4 447 168	uaA	0,36%	20	0,07
БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	4 161 548	uaA-	0,34%	19	0,06
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	4 047 773	uaA+	0,33%	21	0,07
БМ БАНК	3 437 150	uaBBB+	0,28%	18	0,05
ФОРТУНА-БАНК	3 319 966	uaBBB	0,27%	17	0,05
ПІРЕУС БАНК МКБ	3 228 079	uaA	0,26%	20	0,05
МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	3 217 827	uaBBB+	0,26%	18	0,05
АВАНТ-БАНК	3 167 751	uaBBB+	0,26%	18	0,05
ЕКСПОБАНК	3 105 423	uaCCC	0,25%	8	0,02
ТАСКОМБАНК	2 954 371	uaA-	0,24%	19	0,05
ІДЕЯ БАНК	2 899 642	uaA	0,24%	20	0,05
ІНДУСТРІАЛБАНК	2 784 338	uaBBB+	0,23%	18	0,04
БТА БАНК	2 665 752	uaA	0,22%	20	0,04
ВІЕС БАНК	2 646 414	uaA+	0,22%	21	0,05
МАРФІН БАНК	2 607 104	uaA	0,21%	20	0,04
"АРКАДА"	2 501 736	uaBBB	0,20%	17	0,03
БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ	2 499 691	uaBBB-	0,20%	16	0,03
БАНК ФОРВАРД	2 305 040	uaA-	0,19%	19	0,04
ЕНЕРГІОБАНК	2 098 037	uaBBB+	0,17%	18	0,03
"СОЮЗ"	2 003 154	uaBBB-	0,16%	17	0,03
ФІНЕБАНК	1 799 051	uaBBB-	0,15%	16	0,02
БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	1 784 328	uaA+	0,15%	21	0,03
"КІВ"	1 484 553	uaBBB-	0,12%	16	0,02
БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	2 330 054	uaBBB-	0,19%	16	0,03
ЕКСПРЕС-БАНК	1 898 587	uaBBB+	0,15%	18	0,03
МІСТО БАНК	1 882 410	uaBBB	0,15%	17	0,03
"КАПІТАЛ"	1 775 791	uaBBB-	0,14%	16	0,02
ЮНЕКС БАНК	1 648 956	uaBBB+	0,13%	18	0,02
БАНК 3/4	1 559 008	uaBBB	0,13%	17	0,02
РАДИКАЛ БАНК	1 543 345	uaBBB-	0,13%	16	0,02
"ПРЕМІУМ"	1 521 568	uaBBB	0,12%	17	0,02
УНІКОМБАНК	1 471 425	uaBBB	0,12%	17	0,02
СВРОБАНК	1 439 786	uaBBB-	0,12%	16	0,02
УКРГАЗПРОМБАНК	1 369 050	uaBBB+	0,11%	18	0,02
"ГЛОБУС"	1 354 118	uaA+	0,11%	21	0,02
"ЛЬВІВ"	1 195 912	uaBBB	0,10%	17	0,02
"СТАНДАРТ"	1 180 572	uaBBB	0,10%	17	0,02
ІНТЕГРАЛ - БАНК	1 160 643	uaBBB	0,09%	17	0,02
ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 155 558	uaBBB+	0,09%	18	0,02
БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА	1 117 117	uaBBB	0,09%	17	0,02
КЛАСИКБАНК	1 090 811	uaBBB	0,09%	17	0,02
ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	926 412	uaBBB-	0,08%	16	0,01
АЛЕКС-БАНК	842 408	uaBBB	0,07%	17	0,01
БАНК СОФІСЬКИЙ	825 519	uaBBB+	0,07%	18	0,01
БАНК СІЧ	776 079	uaBBB	0,06%	17	0,01
БАНК КОНТРАКТ	739 746	uaBBB+	0,06%	18	0,01
БАНК ЮНІСОН	718 953	uaBBB	0,06%	17	0,01
БАНК ТРАСТ	708 933	uaBBB	0,06%	17	0,01
ВЕРНУМ БАНК	619 544	uaBBB	0,05%	17	0,01
БАНК АЛЬЯНС	612 740	uaBBB-	0,05%	16	0,01
"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	595 607	uaBBB	0,05%	17	0,01
АКОРДБАНК	562 539	uaBBB+	0,05%	18	0,01
"УКООПСІЛКА"	533 456	uaBBB-	0,04%	16	0,01
ПРОФІН БАНК	527 718	uaBBB	0,04%	17	0,01
АРТЕМ-БАНК	523 054	uaBBB-	0,04%	16	0,01
МОТОР-БАНК	516 927	uaBBB-	0,04%	16	0,01
УКРБУДІНВЕСТБАНК	470 256	uaBBB	0,04%	17	0,01
РАДАБАНК	444 706	uaBBB	0,04%	17	0,01
БАНК АВАНГАРД	441 374	uaA	0,04%	20	0,01
АСВІО БАНК	424 149	uaBBB	0,03%	17	0,01
СМАРТБАНК	319 044	uaBBB	0,03%	17	0,00
ФІНАНС БАНК	262 312	uaBBB-	0,02%	16	0,00
"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	253 330	uaBBB	0,02%	17	0,00
ПРОМІСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	241 551	uaBBB	0,02%	17	0,00
ГРІН БАНК	225 015	uaCC	0,02%	5	0,00
ВЕКТОР БАНК	185 955	uaBBB-	0,02%	16	0,00
"АКСІОМА"	178 021	uaB	0,01%	11	0,00
"ЦЕНТР"	174 788	uaBBB	0,01%	17	0,00
АСТРА БАНК	170 595	uaBBB	0,01%	17	0,00
АЛЬПАРІ БАНК	141 875	uaBBB-	0,01%	16	0,00
МЕЛІОР БАНК	84 765	uaCC	0,01%	5	0,00
СУМА	1 226 938 460		100,00%		16,62

³ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

Додаток 5. Розрахунок ІДКР I групи банків⁴

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2015 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПРИВАТБАНК	204 585 003	uaA-	22,11%	19	4,20
ОЩАДБАНК	128 103 752	uaCCC-	13,85%	7	0,97
УКРЕКСІМБАНК	125 999 827	uaAA-	13,62%	22	3,00
ДЕЛЬТА БАНК	60 303 279	uaBBB	6,52%	17	1,11
ПРОМІНВЕСТБАНК	52 656 224	uaB-	5,69%	10	0,57
УКРСОЦБАНК	48 258 327	uaAAA	5,22%	26	1,36
РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	46 859 432	uaB-	5,06%	10	0,51
СБЕРБАНК РОСІЇ	46 740 331	uaBB-	5,05%	13	0,66
АЛЬФА-БАНК	36 693 914	uaAA+	3,97%	24	0,95
ВТБ БАНК	36 502 261	uaAA+	3,95%	24	0,95
ПЕРШИЙ УКР.МІЖНАРОДНИЙ БАНК	35 439 323	uaCCC-	3,83%	7	0,27
БАНК ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ	34 202 971	uaCCC-	3,70%	7	0,26
УКРСИББАНК	26 336 775	uaAAA	2,85%	26	0,74
ОТП БАНК	21 505 504	uaBB-	2,32%	13	0,30
УКРГАЗБАНК	21 027 912	uaA+	2,27%	21	0,48
СУМА	925 214 834		100%		16,31

Додаток 6. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу II групи банків⁵

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2015 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК	21 079 321	uaAAA	12,32%	26	3,20
"ФІНАНСОВА ІНІЦІАТИВА"	17 538 523	uaBBB+	10,25%	18	1,85
"ПІВДЕННИЙ"	14 823 708	uaCCC-	8,66%	7	0,61
ІНГ БАНК УКРАЇНА	12 097 591	uaAAA	7,07%	26	1,84
ВІЕЙБІ БАНК	11 426 190	uaCC	6,68%	5	0,33
ІМЕКСБАНК	11 378 951	uaBBB+	6,65%	18	1,20
ФІДОБАНК	11 229 359	uaA-	6,56%	19	1,25
"ХРЕЩАТИК"	9 044 347	uaBBB-	5,29%	16	0,85
БАНК КІЇВСЬКА РУСЬ	8 608 260	uaBBB	5,03%	17	0,86
ЗЛАТОБАНК	7 813 610	uaBBB-	4,57%	16	0,73
БАНК КРЕДИТ ДНІПРО	7 551 715	uaCCC-	4,41%	7	0,31
ПЛАТИНУМ БАНК	7 133 816	uaA+	4,17%	21	0,88
УКРІНБАНК	7 048 985	uaBBB+	4,12%	18	0,74
МЕГАБАНК	6 909 589	uaA+	4,04%	21	0,85
УНІВЕРСАЛ БАНК	6 258 102	uaAA	3,66%	23	0,84
КРЕДОБАНК	6 029 790	uaCCC-	3,52%	7	0,25
ДІАМАНТБАНК	5 106 148	uaBBB	2,98%	17	0,51
СУМА	171 078 006		100,00%		17,07

Додаток 7. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу III групи банків⁶

Назва Банку	Активи, млн. грн.	Рівень рейтингу станом на 01.01.2015 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ БАНК РОЗВИТКУ	5 635 308	uaBB	6,27%	14	0,88
"КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	4 924 652	uaA-	5,48%	19	1,04
ПРАВЕКС-БАНК	4 914 614	uaAAA	5,47%	26	1,42
БАНК НАЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ	4 787 338	uaBBB+	5,32%	18	0,96
ПРОКРЕДИТ БАНК	4 475 731	uaAAA	4,98%	26	1,29
БАНК ВОСТОК	4 447 168	uaA	4,95%	20	0,99
БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	4 161 548	uaA-	4,63%	19	0,88
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК	4 047 773	uaA+	4,50%	21	0,95
БМ БАНК	3 437 150	uaBBB+	3,82%	18	0,69
ФОРТУНА-БАНК	3 319 966	uaBBB	3,69%	17	0,63
ПІРЕУС БАНК МКБ	3 228 079	uaA	3,59%	20	0,72
МІЖНАРОДНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	3 217 827	uaBBB+	3,58%	18	0,64
АВАНТ-БАНК	3 167 751	uaBBB+	3,52%	18	0,63
ЕКСПОБАНК	3 105 423	uaCCC	3,45%	8	0,28
ТАСКОМБАНК	2 954 371	uaA-	3,29%	19	0,62
ІДЕЯ БАНК	2 899 642	uaA	3,23%	20	0,65
ІНДУСТРІАЛБАНК	2 784 338	uaBBB+	3,10%	18	0,56
БТА БАНК	2 665 752	uaA	2,97%	20	0,59
ВІЕС БАНК	2 646 414	uaA+	2,94%	21	0,62
МАРФІН БАНК	2 607 104	uaA	2,90%	20	0,58
"АРКАДА"	2 501 736	uaBBB	2,78%	17	0,47
БАНК НАЦІОНАЛЬНИЙ КРЕДИТ	2 499 691	uaBBB-	2,78%	16	0,44
БАНК ФОРВАРД	2 305 040	uaA-	2,56%	19	0,49
ЕНЕРГОБАНК	2 098 037	uaBBB+	2,33%	18	0,42
"СОЮЗ"	2 003 154	uaBBB	2,23%	17	0,38
ФІНБАНК	1 799 051	uaBBB-	2,00%	16	0,32
БАНК РЕНЕСАНС КАПІТАЛ	1 784 328	uaA+	1,98%	21	0,42
"КІЇВ"	1 484 553	uaBBB-	1,65%	16	0,26
СУМА	89 903 538		100,00%		18,82

⁴ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

⁵ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

⁶ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»

Додаток 8. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу IV групи банків⁷

Назва Банку	Активи	Рівень рейтингу станом на 01.01.2015 р.	Вага	Бали	З урахуванням ваги
БАНК МИХАЙЛІВСЬКИЙ	2 330 054	uaBBB-	5,72%	16	0,92
ЕКСПРЕС-БАНК	1 898 587	uaBBB+	4,66%	18	0,84
МІСТО БАНК	1 882 410	uaBBB	4,62%	17	0,79
"КАПІТАЛ"	1 775 791	uaBBB-	4,36%	16	0,70
ЮНЕКС БАНК	1 648 956	uaBBB+	4,05%	18	0,73
БАНК 3/4	1 559 008	uaBBB	3,83%	17	0,65
РАДИКАЛ БАНК	1 543 345	uaBBB-	3,79%	16	0,61
"ПРЕМІУМ"	1 521 568	uaBBB	3,73%	17	0,63
УНІКОМБАНК	1 471 425	uaBBB	3,61%	17	0,61
ЄВРОБАНК	1 439 786	uaBBB-	3,53%	16	0,57
УКРГАЗПРОМБАНК	1 369 050	uaBBB+	3,36%	18	0,60
"ГЛОБУС"	1 354 118	uaA+	3,32%	21	0,70
"ЛЬВІВ"	1 195 912	uaBBB	2,94%	17	0,50
"СТАНДАРТ"	1 180 572	uaBBB	2,90%	17	0,49
ІНТЕГРАЛ - БАНК	1 160 643	uaBBB	2,85%	17	0,48
ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК	1 155 558	uaBBB+	2,84%	18	0,51
БАНК ПЕТРОКОММЕРЦ-УКРАЇНА	1 117 117	uaBBB	2,74%	17	0,47
КЛАСИКБАНК	1 090 811	uaBBB	2,68%	17	0,46
ЮНІОН СТАНДАРД БАНК	926 412	uaBBB-	2,27%	16	0,36
АПЕКС-БАНК	842 408	uaBBB	2,07%	17	0,35
БАНК СОФІЙСЬКИЙ	825 519	uaBBB+	2,03%	18	0,36
БАНК СІЧ	776 079	uaBBB	1,90%	17	0,32
БАНК КОНТРАКТ	739 746	uaBBB+	1,82%	18	0,33
БАНК ЮНІСОН	718 953	uaBBB	1,76%	17	0,30
БАНК ТРАСТ	708 933	uaBBB	1,74%	17	0,30
ВЕРНУМ БАНК	619 544	uaBBB	1,52%	17	0,26
БАНК АЛЬЯНС	612 740	uaBBB-	1,50%	16	0,24
"ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	595 607	uaBBB	1,46%	17	0,25
АКОРДБАНК	562 539	uaBBB+	1,38%	18	0,25
"УКООПСПІЛКА"	533 456	uaBBB-	1,31%	16	0,21
ПРОФІН БАНК	527 718	uaBBB	1,30%	17	0,22
АРТЕМ-БАНК	523 054	uaBBB-	1,28%	16	0,21
МОТОР-БАНК	516 927	uaBBB-	1,27%	16	0,20
УКРБУДІНВЕСТБАНК	470 256	uaBBB	1,15%	17	0,20
РАДАБАНК	444 706	uaBBB	1,09%	17	0,19
БАНК АВАНГАРД	441 374	uaA	1,08%	20	0,22
АСВІО БАНК	424 149	uaBBB	1,04%	17	0,18
СМАРТБАНК	319 044	uaBBB	0,78%	17	0,13
ФІНАНС БАНК	262 312	uaBBB-	0,64%	16	0,10
"ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	253 330	uaBBB	0,62%	17	0,11
ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИЙ БАНК	241 551	uaBBB	0,59%	17	0,10
ГРІН БАНК	225 015	uaCC	0,55%	5	0,03
ВЕКТОР БАНК	185 955	uaBBB-	0,46%	16	0,07
"АКСІОМА"	178 021	uaB	0,44%	11	0,05
"ЦЕНТР"	174 788	uaBBB	0,43%	17	0,07
АСТРА БАНК	170 595	uaBBB	0,42%	17	0,07
АЛЬПАРИ БАНК	141 875	uaBBB-	0,35%	16	0,06
МЕЛІОР БАНК	84 765	uaCC	0,21%	5	0,01
СУМА	40 742 082		100,00%		16,98

⁷ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»



Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: ПА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), ПА «ІВІ-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), ПА «Кредит-Рейтинг», ПА «UCRA» (режим доступу: <http://ucra.com.ua/>) (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moodys.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтеся до офіційного сайту НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>) або за телефоном (044) 383-04-76.

НРА «Рюрік» не несе відповідальності за точність інформації, отриманої з публічних джерел.

Даний огляд має виключно інформаційний характер, є суб'єктивним поглядом аналітичного департаменту НРА «Рюрік» та не є рекомендацією або порадою.

НРА «Рюрік» надає Вам право копіювати документи, надруковані або опубліковані на офіційному сайті тільки для некомерційного використання виключно за умови посилання на НРА «Рюрік» як джерело інформації.

Всі права захищені. Будь-яка публікація НРА «Рюрік» може містити неточності й помилки. НРА «Рюрік» може в будь-який момент без попереднього повідомлення вносити покращення та зміни в описану в цих публікаціях інформацію органів України або інших юридичних осіб.



☰ НРА «Рюрік»

☰ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41

+38 (044) 383 04 76, +38 (044) 489 87 33 / 49

e-mail: info@rurik.com.ua

[www: rurik.com.ua](http://www.rurik.com.ua)